

Drasztikusan szigorodni fognak 2016-tól a vagyonosodási vizsgálatok szabályai. Álhír terjed a médiában. (2015.12.03)

A Népszabadság egy szakmailag kontrollálatlan és valótlan tartalmú hírt tett közzé 2015. december 1-i számában „*Fellélegezhetnek az adócsalók címmel*”. A valóság ezzel szemben dermesztő. Az adóhatóság sohasem vetődik árnyékra. Már az ellenőrzésre kiválasztáskor meg van az alapos gyanú. Vagyonosodási vizsgálatoknál ilyen a tagi hitelnújtás, a gépkocsi vásárlás, ingatlan vásárlás. Ezen vagyongyarapodások közhiteles nyilvántartásokból ellenőrizhetőek. Ugyancsak előzetesen ellenőrizni tudja az adóhatóság a bankszámla forgalmat is. Az első lépés a NAV részéről a gyanú megfogalmazására, hogy „*Egyes adókötelezettségek teljesítésre irányuló ellenőrzés*”-t kezdeményez. Ebben az eljárásban szokta vagyonyilatkozat megtételére felszólítani az adóhatóság a magánszemélyt. Ezt eddig nem kellett túl komolyan venni, mert ebben az eljárásban az adóhatóság adóhiányt nem állapíthatott meg, pusztán mulasztást. Például valaki nem tudja okirattal alátámasztani a bevallásában szereplő adatokat.

Mi változik 2016-tól?

Ha a magánszemély 2016. január 1-ét követően levelet kap az adóhatóságtól, hogy a NAV adókötelezettség teljesítésére irányuló ellenőrzést kezdeményez, akkor biztos lehet benne, hogy a büntető eljárás megindításához az alapos gyanú már fennáll. Bár a magánszemély ügyfélként nem köteles nyilatkozatot tenni, ez az utolsó esélye, hogy elkerülje a büntető eljárás megindítását. Az ellenőrzést lezáró jegyzőkönyv többségében így végződik: „*Az adóhatóság megállapítást nem tett.*”. Ezzel a megnyugtató kijelentéssel párhuzamosan a NAV büntető feljelentést is tehet. Adózás rendjéről szóló törvény (Art.) 104.§ (1) bekezdése: „***Ha az adóhatóság büntetőeljárást kezdeményez, külön jegyzőkönyvet készít. A büntető eljárást kezdeményező jegyzőkönyvet az adóhatóság az adózónak nem adja át.***”

Tehát 2016-tól, miközben a magánszemély elégedetten hátradől (mint tette azt néhány politikus és celeb), 2016-tól a következőre számíthat. Egy kis kitéréssel rendel el a NAV a bevallás utólagos ellenőrzését. Először az adózó gyanúsított idézést kap a NAV Bűnügyi Igazgatóságától (Nem a rendőrségtől vagy az ügyészségtől!). Ettől a ponttól kezdve életbe lép az Art. egy 2014. január 1-től érvényes rendelkezése, az Art. 164.§ (1c) bekezdés: „***Az adó megállapításához való jog elévülése az (1a) – (1b) pontok szerinti büntetőeljárás kezdő időpontjától annak jogerős befejezéséig nyugszik***”. Ezzel a magánszemélyek a becslési eljárásban az egyik legnagyobb esélyüket veszítik el, az elévülést. Miután egy becslési eljárás hosszadalmas folyamat,

általában az első egy-két év el szokott évülni. 2016. január 1-től megáll az idő az ellenőrzési, hatósági, jogorvoslati eljárásban. Sokan az ellenőrzési eljárás kezdetén vagyontalanítják magukat például egyenes ági ajándékozásokkal. A NAV legelőször az elsőfokú határozat birtokában léphetett: biztosítási intézkedést tehetett (Art. 149.§). Most a büntető eljárás megindítása után a lehetőségek korlátlanok: a vagyon zárolása, előzetes letartóztatás, stb. Az eddigi - Kúria jogelemző csoportja által is megerősített – gyakorlat alapján becslési eljárást követően a becsült adóalap tekintetében nem indult büntető eljárás arra hivatkozással, hogy a becslés csak valószínűsíti az eltitkolt jövedelmet, de nem bizonyítja kétséget kizáróan. A NAV eddig sem ezt a gyakorlatot követte. Az adóbírság kiszabásánál a szándékos adóelkerülést vélelmezve, mérlegelés nélkül a maximális 75%-os illetve 200%-os adóbírságot alkalmazta. 2016-tól a büntető eljárást követő becslésnek az lesz a funkciója, hogy megállapítsa az elkövetési értéket. A büntetőjogi szankciót csak akkor tudja elkerülni a magánszemély, ha adómentes vagy nem bevallás köteles bevételekkel bizonyítani tudja a vagyongyarapodás forrását.

Tévedés, hogy a vagyonosodási vizsgálat csak a „nagyhalakat” érintheti. Korábban a NAV hozott olyan határozatot, hogy a kisgyerekes anyuka eltitkolt jövedelemből egészítette ki a gyedet, gyest a KSH szerinti létminimumra. De a minimálbéren élők sem dőlhetnek nyugodtan hátra. A NAV a becslési eljárás során megélhetési költségként a KSH szerinti létminimumot veszi figyelembe. Köztudott, hogy a minimálbér után járó nettó jövedelem nem éri el a létminimumot, ezért a ténylegesen minimálbéren élőknel is eltitkolt jövedelmet állapíthat meg a NAV. 2016-tól az éves szinten minimálbér környékén keresőknel a NAV minden további nélkül büntető feljelentést tehet, hiszen megalapozott a gyanú, hogy a havi 100 ezer forint nagyságrendű fizetésből nem lehet megélni. De a devizahitelesek sem lehetnek nyugodtak. Ők is könnyen gyanúsítottak lehetnek: miből tudták fizetni a megemelkedett törlesztő részleteket. Ha eltitkolt jövedelemből, akkor mehetnek börtönbe, vihetik a házukat.

Mit tanácsolhat ebben a helyzetben a szakértő? Alapszabály: senki se nyilatkozzon szóban egy adóellenőrzés során. Ragaszkodjon az írásbeli nyilatkozathoz. Ehhez joga van. Ha valaki úgy gondolja, hogy majd csak kidumálja magát valahogyan, az valójában saját magát fogja feljelenteni.

Angyal József okleveles adószakértő , (06-209-429-386) , www.angyalado.hu